

Drs. Theo Visser is adviseur bij Kessels & Smit, The Learning Company. Hij is lid van de redactie van O&O. In deze column deelt hij zijn gedachten rondom vernieuwingen binnen het vakgebied HRD. Reacties: tvisser@kessels-smit.com

Wonderwall

Sinds dit jaar ben ik als kerndocent verbonden aan de LCL, de Leergang Corporate Learning. Hiermee gaat een wens van mij in vervulling. Ik vind het geweldig om toekomstige vakgenoten op te leiden. Mensen die vol energie zitten en hongerig zijn naar alle kennis en kunde die onze mooie professie te bieden heeft. Het maakt mezelf ook weer bewust van de liefde die ik heb voor leren. En hoeveel je van jezelf kwijt kunt in dit vak.

Het dwingt me ook weer even scherp te zijn. Want eigenlijk probeer je in korte tijd 4 jaar studie en 20 jaar ervaring bij de deelnemers erin te stampen. Dat gaat natuurlijk niet, dus je moet keuzes maken. Welke modellen werken nou echt? Hebben klassiekers als de taxonomie van Romiszowki of de evaluatieniveaus van Kirkpatrick nog gebruikswaarde? Wat is eigenlijk de essentie van wat ik doe?

In mijn zoektocht naar de essentie kwam ik uiteindelijk uit bij Joseph Kessels. Zijn onderscheid tussen interne en externe consistentie staat voor mij nog steeds als een huis. Interne consistentie is de mate waarin een leertraject (of leerinterventie) logisch in elkaar zit. Externe consistentie gaat over de mate waarin er draagvlak is voor het leertraject binnen de organisatie. Het is niet het een of het ander, beide zijn belangrijk. Een goed leertraject ontstaat dus in samenspraak met de betrokkenen.

Dat is vaak ook de conclusie van een oefening die we de 'Wonderwall' noemen. We vragen de deelnemers een ontwerp van een leertraject mee te nemen waar ze trots op zijn. Een traject dat ze zelf ontworpen, ervaren of van een afstand bekeken hebben. Een traject met impact. Al deze ontwerpen hangen we naast elkaar op de muur en bespreken we. Hier komen prachtige dingen uit. Het interessante is dat mensen dus eigenlijk, zonder al te veel kennis van het vak te hebben, al weten wat een goed leertraject is.

We gaan op zoek naar de schoonheid van het ontwerp. Waarom is dit een mooi of bijzonder leertraject? Welke visie op leren zit erachter? En hoe is dit in het ontwerp doorgevoerd? Al pratende komen we tot de conclusie dat er legio verschijningsvormen zijn van een goed en effectief leertraject. Er is dus niet één waarheid of gouden formule. Dat vind ik juist het leuke van het ontwerpen van leertrajecten. Er zitten een aantal logische stappen in en je kunt er tegelijk heel veel van jezelf in leggen. Ik noem dit wel eens de kunst en de kunde van ons vak.

Klinkt mooi hè? De praktijk is echter complexer. Op de 'Wonderwall' zie je alleen het eindresultaat. Maar net zo interessant is vaak de weg ernaartoe. Die weg zit meestal vol ambities, dilemma's, gesprekken, tegenvallers en doorbraken. Het is vooral: met toewijding puzzelen op dat wat werkt in deze specifieke situatie. Ook dat is ons vak. Ik kan u echt aanraden deze oefening zelf een keer te doen met uw collega's. Als u veel alleen werkt of liever leert door te lezen, dan is het ontwerpboek een aanrader. Hierin geven ervaren ontwerpers een kijkje in hun keuken. Ze presenteren hun ontwerp, inclusief 'the making of' en creëren zo een mooie en actuele 'wonderwall'. ●

Meer weten?

Rondeel, M. (red.) (2012). *Het ontwerpboek: leertrajecten ontwerpen voor vernieuwing en vakmanschap*. Kessels & Smit Publishers: Utrecht.